

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး

၁၉၆၀ ခုနှစ် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ) လွှဲအပ်မှုအမှတ်-၂
အားလေ့လာတင်ပြခြင်း

ပြုစုတင်ပြသူ

ဦးကျော်ဇေယျ
ညွှန်ကြားရေးမှူး
တရားရေးဌာန
ဒေါ်ဟောမာသိန်း
ဒုတိယဦးစီးမှူး
တရားစီရင်ရေးဌာနခွဲ

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ လ ၇ ရက်

၁၉၆၀ ခုနှစ် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ) လွှဲအပ်မှုအမှတ်-၂ အား လေ့လာတင်ပြခြင်း

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	နိဒါန်း	၃
၁။	အမှုဖြစ် အကြောင်းအရာအကျဉ်း	၄
၂။	အမှုဖြစ်ပွားရသည့် အကြောင်းရင်း	၅
၃။	အမှုဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်ဆင့်	၇
၄။	ကောက်ချက်များ	၉
၅။	နှစ်ဖက်တင်ပြချက်များ	၁၀
၆။	လျှောက်လဲချက်များ	၁၀
၇။	သုံးသပ်ချက်များ	၁၁
၈။	ဆုံးဖြတ်ချက်	၁၅
၉။	ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပြီးနောက်ပိုင်း အခြေအနေ	၁၅
၁၀။	သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်	၁၅
	နိဂုံး	၁၇

၁၉၆၀ ခုနှစ် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ) လွှဲအပ်မှုအမှတ်-၂ အားလေ့လာတင်ပြခြင်း

နိဒါန်း

၁။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်သည့်အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံအဖြစ်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှတို့ ထံမှ လွတ်လပ်ရေးရရှိစေရန်အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ဗြိတိသျှတို့နှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် သမိုင်းဝင်စာချုပ် (၂) ခုရှိခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်နှင့် နုအက်တလီ စာချုပ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်ကို ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနှင့် ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် မစ္စတာကလီမင့်ရစ်ချက်အက်တလီတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ ကြသည်။ အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်အရ -

- (၁) မြန်မာပြည်ကို တစ်နှစ်အတွင်း လုံးဝလွတ်လပ်ရေးပေးရန်၊
- (၂) တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် ခေါ်ဆိုနိုင်ရေးအတွက် ၄ လအတွင်း အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ရန်၊
- (၃) အင်္ဂလိပ်အစိုးရက မြန်မာပြည်အား ကုလသမဂ္ဂသို့ဝင်ရောက်နိုင်ရေးအတွက် ထောက်ခံပေးရန်၊
- (၄) နယ်ခြားဒေသများကို မြန်မာပြည်မနှင့် ပူးပေါင်းနိုင်ရေးအတွက် အမြန်ဆုံးစုံစမ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်နှင့်
- (၅) မြန်မာပြည်အား အင်္ဂလိပ်က ငွေလုံးငွေရင်းထုတ်ချေး၍ အများဆုံးအကူအညီပေး ရန်စသော အဓိကအချက်များကို သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

၃။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် တိုင်းရင်းသားများနှင့် ပင်လုံစာချုပ်ချုပ် ဆိုနိုင်ခဲ့ပြီးတိုင်းပြည်၏ အနာဂတ် အတွက် စီမံဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အပေါင်းအပါ ဝန်ကြီးများလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၂၀-၇-၁၉၄၇ ရက်နေ့တွင် ဖ-ဆ-ပ-လ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်နုက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေရာတွင် တာဝန်ယူပြီး အစိုးရအဖွဲ့သစ်ကို ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ၁-၈-၁၉၄၇ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နု ဦးဆောင်သော ဝန်ကြီးများသည် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို ခဲ့ကြသည်။

၄။ ထို့နောက်တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်တတိယညီလာခံကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့ပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စု

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းအစည်းအဝေး မှာပင် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်က ယာယီသမ္မတအဖြစ် စစ်ရွှေသိုက်ကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့ ကြသည်။

၅။ အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်အရ မြန်မာနိုင်ငံကို အာဏာလွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့်ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ တိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်က ဦးနုအား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရာတွင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော နိုင်ငံတော်စာချုပ်များ နှင့်ပတ်သက်သည့်အရေးအရာဟူသမျှကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အာဏာပိုင်အဖြစ် ခန့်အပ် ခဲ့သည်။ ယာယီအစိုးရဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည် ၁၉၄၇ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ လန်ဒန်မြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၄၇ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှ ဝန်ကြီးချုပ် မစ္စတာအက်တလီနှင့် သဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။

၆။ ယင်းစာချုပ်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံကို အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်လွတ်လပ်သော နိုင်ငံအဖြစ်သို့ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရာတွင် ပေါ်ပေါက်လာမည့် ပြောင်းလဲမှုကိစ္စများအတွက် လိုအပ် သောအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ယင်းစာချုပ်ကို နုအက်တလီစာချုပ်ဟုလည်း ကောင်း၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ စာချုပ်ဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးစာချုပ်ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။

အမှုဖြစ်အကြောင်းအရာအကျဉ်း

၇။ အထက်ဖော်ပြပါနုအက်တလီစာချုပ် အပိုဒ် ၈ ပါ သဘောတူညီချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယခု အမှုဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုဖြစ်အကြောင်းခြင်းရာ အကျဉ်းချုပ်မှာ တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်ရရှိရေးကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ (၃၀-၅-၁၉၆၀) ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် သတင်းလွှာ တွင် ကြေညာထားသည့်စည်းကမ်းချက်များအတိုင်း ဗြိတိသျှနိုင်ငံမှ ကုန်ပစ္စည်းများကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းသို့ တင်သွင်းရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ပါလျှင် အဆိုပါဆောင်ရွက်ချက် သည် နုအက်တလီစာချုပ် အပိုဒ် ၈ ပါ သဘောတူညီချက် နှင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ် သဘော တူညီချက် နှင့်လည်းကောင်း၊ ဆန့်ကျင်ရာရောက်ပါသလောဟူသော ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာ ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ အရ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ရယူရန် လွှဲအပ်လွှာပေးပို့ခဲ့သော အမှု ဖြစ်သည်။

၈။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည် -
“၁၅၁။ (၁) တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ယူရလောက်အောင် ပြည်သူ များအတွက် အရေးကြီးသည်ဟူသော ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာပြဿနာတရပ်ရပ် ပေါ်ပေါက်

လာသည် ဟူသော်လည်းကောင်း၊ ပေါ်ပေါက်ရန်အကြောင်းရှိသည် ဟူသော်လည်းကောင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် မည်သည့်အခါ၌မဆို ထင်မြင်ယူဆခဲ့သော်၊ ထိုပြဿနာကို စဉ်းစားစေ ရန် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လွှဲအပ်နိုင်သည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကလည်း၊ ထိုပြဿနာ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် အတိုင်းကြားနာစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတထံ အစီရင်ခံနိုင်ရမည်။

(၂) ထိုပြဿနာကို ကြားနာစစ်ဆေးစဉ်က၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသော တရားဝန် ကြီးများရာ၏ သဘောကြိုက်ညီချက်ဖြင့် တရားခွင်တွင် အထင်အရှားချမှတ်သော ထင်မြင် ယူဆချက်နှင့်အညီ ဤပုဒ်မအရ အစီရင်ခံသည်မှတစ်ပါး၊ မည်သို့မျှ အစီရင် မခံရာ သို့ရာတွင် တရားဝန်ကြီး တဦးဦး၏ သဘောကွဲလွဲသော ထင်မြင်ယူဆချက် ကိုမူကား။ ဤပုဒ်မရှိ စကားကြောင့်၊ ထုတ်ဖော် ရေးသားခွင့်မပြုဟု မမှတ်ယူရ။”

၉။ အမှုလွှဲအပ်သူမှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတဖြစ်ပြီး စတင်တင်သွင်းသည့်နေ့မှာ (၈-၆-၁၉၆၀) ရက်နေ့ ဖြစ်ပြီး တရားလွှတ်တော်ချုပ်က “၁၉၆၀ခုနှစ်၊ လွှဲအပ်မှုအမှတ် ၂” အဖြစ်လက်ခံခဲ့သည်။ အမှုကို လက်ခံသူမှာတရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးမြင့်သိန်းဖြစ်ပါသည်။ အမှုတွင်လျှောက်လဲချက် ကြားနာပြီး ဆုံးဖြတ် သည့် တရားသူကြီးများမှာ တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးမြင့်သိန်း၊ တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးဘိုကြီး နှင့်ဦးအောင်သာကျော်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၁၀။ အမှုကို ဆုံးဖြတ်သည့်နေ့မှာ (၂-၉-၁၉၆၀) ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး အမှုကြာမြင့်ချိန်မှာ ၂ လနှင့် ၂၆ ရက် ဖြစ်သည်။

အမှုဖြစ်ပွားရသည့်အကြောင်းရင်း

၁၁။ ယခု လွှဲအပ်မှုဖြစ်ပွားရခြင်းမှာ နုအက်တလီစာချုပ်အပေါ် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပွားရခြင်းဖြစ် သည်။ နုအက်တလီစာချုပ်၏ အပိုဒ် ၈ တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည် -

“Article 8

The contracting Governments being resolve to conclude at the earliest possible date a usually satisfactory Treaty of Commerce and Navigation have agreed for a period of two years from the date of the coming into force of the present Treaty or until the conclusion of such a Treaty of Commerce and Navigation to conduct their commercial relations in the spirit of Nos. 1-3 of the Exchange of Notes annexed hereto, provided that at any time after six months from the date of the coming into force of the present Treaty, either party may give three months’ notice to terminate the undertaking set out therein.”

“အပိုဒ် ၈

အစိုးရ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ရေကြောင်း ခရီးသွားလာရေး စာချုပ်ကို စောနိုင်သမျှ စောစွာချုပ်ဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဤစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသော အစိုးရတို့သည် ဤစာချုပ်အတည်ဖြစ်သော နေ့ရက်မှစ၍၊ နှစ်နှစ်မျှသော ကာလ အပိုင်းအခြားအတွက်ဖြစ်စေ၊ အထက်ပါ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ရေကြောင်းခရီးသွားလာရေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးသည့်တိုင်အောင်ဖြစ်စေ၊ ဤစာချုပ်၌ ပူးတွဲပါရှိသော အပြန် အလှန်ပေးသဝဏ်လွှာများရှိ အမှတ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် သဘောစေတနာ ထားရှိသည့်အတိုင်း ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆက်ဆံမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီကြပြီး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူ တစ်ဦးဦးက ဤစာချုပ်အတည်ဖြစ်သောနေ့မှစ၍ ၆ လ ကုန်ဆုံး ပြီးနောက် တစ်နေ့နေ့တွင် အဆိုပါ သဝဏ်လွှာများ၌ ဖော်ပြထားသော ဆောင်ရွက်အပ်သည့် အမှု ကိစ္စများကို ပြီးဆုံးရပ်စဲစေရန် ၃ လ ကြိုတင် အကြောင်းကြားနိုင်သည်။”

၁၂။ နုအက်တလီစာချုပ် အပိုဒ် ၈ အရ စာချုပ်အတည်ဖြစ်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ရေကြောင်းခရီးသွားလာရေးစာချုပ်ကို ဆောလျင်စွာချုပ်ဆိုရန်၊ စာချုပ်မချုပ်ဆိုမီကာလအတွင်း သို့မဟုတ် (၂) နှစ်အတွင်း ယင်းစာချုပ်နှင့်ပူးတွဲထားသည့်နောက် ဆက်တွဲသဘောတူညီချက် ၁၊ ၂ နှင့် ၃ တို့ပါအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်၊ စာချုပ်အတည် ဖြစ်ပြီး (၆) လကျော်လွန်ပါက အဆိုပါ နောက်ဆက်တွဲ သဘောတူညီချက်ကို စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူ တစ်ဦးဦးက (၃) လ ကြိုတင်အကြောင်းကြားပြီး သဘောတူညီချက်ကို ရပ်စဲနိုင်သည်။

၁၃။ ထို့နောက် နှစ်နိုင်ငံ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ရေကြောင်းသွားလာရေး သဘောတူစာချုပ် ကို ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ (၂၄-၁၂-၁၉၄၉) ရက်စွဲပါ စာဖြင့် ဗြိတိသျှ သံအမတ်ကြီး ဂျိမ်းစ်ဘိုကာ က နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ် မချုပ်ဆိုနိုင်သေးသည့်ကာလအတွင်း နုအက်တလီစာချုပ် အပိုဒ် ၈ ပါအတိုင်း နှစ်နိုင်ငံ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် သဘောတူညီချက်ကို ရပ်စဲစေလိုပါက တစ်ဖက်ဖက်မှ (၃) လ ကြိုတင်အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရန် သဝဏ်လွှာပေးပို့ ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကမ်းလှမ်းချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး စဝ်ခွန်ချို က (၂၄-၁၂-၁၉၄၉) ရက်စွဲပါ သဝဏ်လွှာဖြင့် သဘောတူကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းမှာ နုအက်တလီစာချုပ်နောက်ပိုင်း နှစ်နိုင်ငံသဘောတူညီချက်ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၄။ နောက်ပိုင်းတွင် အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၊ ကုန်သွယ်မှု တိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန (သွင်းကုန်ဝါဒ ဌာန) မှ (၂၈-၁-၁၉၆၀) ရက်စွဲပါ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ သတင်း ကြေငြာချက် အမှတ် ၄ ကို အောက်ပါအတိုင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်-

“ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသည်၊ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးကို လိုလားသဖြင့် နိုင်ငံခြားကုန်ပစ္စည်း ကိုယ်စားလှယ် (Agency) လုပ်ငန်းများကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားများသာလျှင် လုပ်ကိုင်စေလိုသည့် ဆန္ဒရှိသည့်အလျောက်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ အို၊ ဂျီ၊ အယ် (လ်) ဖြင့် သော်ငှား၊ သွင်းကုန်လိုင်စင်ဖြင့်သော်ငှား၊ မှာယူတင်သွင်း သည့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားများ ကိုယ်စားလှယ်ရရှိမှသာလျှင် တင်သွင်း ခွင့်ပြုလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကျေညာအပ်ပါသည်။”

၁၅။ ယင်းကြေညာချက်အပေါ် ဗြိတိသျှသံရုံးမှ (၅-၂-၁၉၆၀) ရက်စွဲပါ စာဖြင့် ယင်းကြေညာချက်မှာ ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ရာရောက်ကြောင်း၊ နှစ်နိုင်ငံ အကျိုး စီးပွားကို ထိခိုက်စေကြောင်းနှင့် ယင်းမှာ မြန်မာအစိုးရ၏ မူဝါဒမဟုတ်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း ကန့်ကွက်စာ ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထို့နောက် (၂၁-၃-၁၉၆၀) ရက်စွဲပါ စာတမ်းဖြင့်လည်း အရေးဆိုခဲ့သည်။

၁၆။ မြန်မာအစိုးရ(ပ-ထ-စ အစိုးရ) က (၃၁-၅-၁၉၆၀) ရက်နေ့တွင် သတင်းကြေညာချက် ထပ်မံထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ ယင်းကြေညာချက်၌ ပူးတွဲဖော်ပြသည့် ကုန်ပစ္စည်း (၃၁) မျိုးကို (၁-၆-၁၉၆၀) ရက်နေ့မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံသား ကိုယ်စားလှယ်ရရှိမှသာ တင်သွင်းခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စက်ကိရိယာ အပါအဝင် ပစ္စည်း (၇) မျိုးကို (၁-၁-၁၉၆၁) ရက်နေ့မှစ၍ အကောင်အထည်ဖော်မည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဗြိတိသျှ သံအမတ်ကြီးက ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားတို့၏ စီးပွားရေး အခွင့်အရေး ထိခိုက်ပါသည်ဟု အရေးဆိုခြင်းကြောင့် နုအက်တလီစာချုပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်းကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ အကြံဉာဏ်တောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအတောအတွင်း ဗြိတိသျှနိုင်ငံမှ ကုန်ပစ္စည်းတင်သွင်းခွင့်ကို ဆက်လက်တည်မြဲစေမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။

၁၇။ နုအက်တလီစာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အကြံဉာဏ်တောင်းမည် ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အကြံဉာဏ်ပေးပိုင်ခွင့်မရှိ၍ အရေးယူဆောင် ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ နောက်ဆုံးတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက (၆-၆-၁၉၆၀) ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော် ချုပ်သို့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၁ နှင့်အညီ (၃၁-၅-၁၉၆၀) ရက်စွဲပါ သတင်း ကြေညာစာတမ်းပါ အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါက ထိုဆောင်ရွက်ချက် သည် နုအက်တလီစာချုပ် အပိုဒ် (၈) ပါ သဘောတူညီချက်နှင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ သဘောတူညီချက်နှင့်လည်းကောင်း ဆန့်ကျင်ရာ ရောက် - မရောက် အစီရင်ခံတင်ပြရန် လွှဲအပ်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်ဆင့်

၁၈။ နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးဝင်းမောင်၏ လွှဲအပ်လွှာကို သမ္မတအိမ်တော်အတွင်းဝန်က တရားလွှတ် တော်ချုပ်သို့ပေးပို့ခဲ့ပြီး၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ဒုတိယအတွင်းဝန်က လက်ခံအမှုဖွင့်၍ အတွင်းဝန်

မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးမြင့်သိန်းထံ တင်ပြသည်။ တရားဝန်ကြီးချုပ်က လွှဲအပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သိရှိလိုသည့်အချက် (၂) ချက်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတထံစာဖြင့် တင်ပြမေးမြန်းခဲ့သည်။

ယင်းအချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

(၁) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ၁၉၆၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သောနိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်။ မဖြစ်သည်ကို ရှင်းလင်းပါရန် လေးစားစွာ မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

(၂) နုအက်တလီစာချုပ်အပိုဒ် ၈ ၌ ဗြိတိသျှနိုင်ငံတိုင်းရင်းသားများ၏ စီးပွားရေးကို ထိခိုက်စေမည့်ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် တင်ကြို၍ တိုင်ပင်နှီးနှောရန် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အပြန်အလှန်စာပေးစာယူပြု၍ သဘောတူညီခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ပါ၍ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းကြေညာချက်မထုတ်မီလည်းကောင်း၊ ထိုနေ့ရက်နှင့်ဒုတိယသတင်းကြေညာချက်ထုတ်သော ၁၉၆၀ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ရက်နေ့ ကြားကာလတွင်လည်းကောင်း နိုင်ငံခြားကုန်တင်သွင်းသော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်ပင်နှီးနှောမှုများပြုခဲ့သည်။ မပြုခဲ့သည်ကို တရားလွှတ်တော်ချုပ် အားသိရှိစေပါရန် လေးစားစွာဖြင့် ထပ်လောင်းမေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

၁၉။ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ယင်း အချက်များအပေါ် အောက်ပါအတိုင်း အကြောင်းပြန်ကြားခဲ့ပါသည် -

(၁) “၁၉၆၀ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါသတင်းကျေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းကျေညာချက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ရက်နေ့စွဲပါသတင်းကျေညာချက်မထုတ်မှီပင်၊ ထိုနေ့ရက်နှင့် ဒုတိယသတင်းကျေညာချက်ထုတ်သော ၁၉၆၀ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့ ကြားကာလတွင်၎င်း ၊ နိုင်ငံခြားကုန်တင်သွင်းသော ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် တင်ကြို၍ တိုင်ပင်နှီးနှောမှုများ မရှိခဲ့ပါကြောင်း။”

၂၀။ ယခုလွှဲအပ်မှုမှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ လွှဲအပ်ခြင်းဖြစ်၍ အမှုတွင် တင်သွင်းခံရသူကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

၂၁။ နိုင်ငံတော်သမ္မတထံမှ အကြောင်းပြန်စာရရှိပြီးနောက် တရားဝန်ကြီးချုပ်က မြန်မာပြည် ကုန်သည်ကြီးများအသင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကုန်သည်များနှင့် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းတို့၏ အတွင်းရေးမှူးထံ လျှောက်လဲချက်ပေးလိုပါက ရုံးတော်ကလက်ခံ ကြားနာမည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာ ထုတ်ဆင့်စေခဲ့သည်။ ထို့ပြင်ဗြိတိသျှ သံရုံးသို့ အသိပေးနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံခြားရေးဌာန၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်ထံသို့လည်း အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့စေခဲ့သည်။ ယင်းမှာအမှုသည်အဖြစ် မဖြစ်မနေ ပါဝင်ရန် အကြောင်းကြားစာထုတ်ဆင့်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ တင်ပြလိုသည်များရှိပါက တင်ပြနိုင်ရန် အကြောင်းကြားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အကြောင်း ကြားစာများ အတည်ဖြစ်ပြီးနောက် လျှောက်လဲချက်ကြားနာမည့်နေ့ရက်မတိုင်မီ ကုန်သည်ကြီးများ အသင်းကိုယ်စား လွှတ်တော်ရှေ့နေများဖြစ်ကြသော မစ္စတာဆူးရ်မားနှင့် မစ္စတာဘွန်း တို့ကလည်း ကောင်း၊ ကုန်သည်များနှင့် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များအသင်းကိုယ်စား လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးကျော်မြင့် ကလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ် ဦးရန်အောင်က ရုံးတော်သဟာယအဖြစ် လည်းကောင်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုရန် တင်ပြကြသည်။ ဗြိတိသျှသံရုံးကမူ ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

၂၂။ လျှောက်လဲချက်ကြားနာသည့်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ်ဦးမြင့်သိန်း၊ တရားဝန်ကြီး ချုပ်ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် ဦးအောင်သာကျော်တို့ တက်ရောက်ပြီး နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်နှင့် ကုန်သည်ကြီးများအသင်းအတွက် မစ္စတာဆူးရ်မားတို့၏ လျှောက်လဲချက်ကို ကြားနာရန်ဖြစ် သော်လည်း ယင်းအချိန်တွင် မစ္စတာဆူးရ်မားက မြန်မာပြည်ကုန်သည်ကြီးများအသင်း၏ လျှောက် ထားလွှာ (Written statement) ကို တင်သွင်းသည်။ နောက်ထပ်ရုံးချိန်းမတိုင်မီ ကြားကာလတွင် မြန်မာပိုင်လီမိတက် ကုမ္ပဏီများ အသင်းကိုယ်စား လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးဇေယျာ လိုက်ပါဆောင်ရွက် ခွင့်ပြုရန် တင်ပြသည်။ နောက်ရုံးချိန်းရက်တွင် နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်၊ ရှေ့နေ ဦးကျော်မြင့်၊ ဦးဇေယျာနှင့် မစ္စတာဆူးရ်မားတို့၏ လျှောက်လဲချက်များကို ကြားနာခဲ့သည်။

၂၃။ ၂၀၁၉-၁၉၆၀ ရက်နေ့ စီရင်ချက်ချမှတ်သည့်နေ့တွင် တရားဝန်ကြီးချုပ်နှင့် တရားဝန်ကြီး (၃) ဦးတို့တက်ရောက်ကြပြီး နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်နှင့် ရှေ့နေများအစုံအညီလာရောက်ကြသည်။ နိုင်ငံ တော်တရားဝန်ကြီးချုပ်က စီရင်ချက်ချမှတ်သည်။

ကောက်ချက်များ

၂၄။ (၁) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါသတင်းကြေညာစာတမ်းတွင် ပါရှိသည့်အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါက ဗြိတိသျှအကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်နစ်နာစေမည်လော။

(၂) ထိခိုက်နစ်နာခဲ့သော အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် နှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ် (နုအက် တလီစာချုပ်) ၏ အပိုဒ် ၈ နှင့်ဆန့်ကျင်မည်လော။

နှစ်ဘက်တင်ပြချက်များ

၂၅။ အမှုတွင်မြန်မာပြည်ကုန်သည်ကြီးများအသင်းကသာ စာဖြင့်လျှောက်ထားလွှာတင်ပြခဲ့ပြီး ယင်းတင်ပြချက်တွင် အောက်ပါအချက်များပါဝင်သည်။

ဗြိတိသျှနန်းရင်းဝန် မစ္စတာအက်တလီမှ (၁၇-၁၀-၁၉၄၇) ရက်စွဲပါ စာဖြင့် နုအက်တလီ စာချုပ် အပိုဒ် ၈ ပါအတိုင်း ဗြိတိသျှနိုင်ငံနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစာချုပ် မချုပ်ဆိုနိုင်သေးမီ အတွင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားများ၏ လုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေသည့် ပြုလုပ်မှုမျိုး မပြုလုပ်ဟု မျှော်လင့်ပါကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နုကလည်း ကြားကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်အောင်ပြုလုပ်မည် မဟုတ်ဟု ပြန်ကြားခဲ့ကြောင်း၊ အဆိုပါ သဘောတူညီချက်ကို (၂၄-၁၂-၁၉၄၉) ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှသံအမတ်ကြီး ဆာဂျိမ်းစ်ဘိုကာနှင့် ခေတ္တနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး စပ်ခွန်ချိုတို့က အပြန်အလှန်ပေးပို့သည့် သဝဏ်လွှာဖြင့် နှစ်နိုင်ငံကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ဆက်လက် ပြုလုပ်ရန် ထပ်မံသဘောတူခဲ့ကြကြောင်း၊ အကယ်၍ ဗြိတိသျှလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်များကို ခွင့်မပြု တော့ပါက ယင်းကိုယ်စားလှယ်များနှင့် သွင်းကုန်လုပ်ငန်းများကို ပိတ်သိမ်းရမည်ဖြစ်သည့်အတွက် တည်ဆဲ နုအက်တလီ စာချုပ်ပါ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗြိတိသျှတို့၏ တည်ဆဲအကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဆန်းပိုင်းထိ စာရင်းကောက်ယူချက်အရ ဗြိတိသျှလုပ်ငန်းများ၏ ၇၀% ခန့်တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များရှိပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှလုပ်ငန်းရှင် ၂၂ဦးမှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ် မတိုင်မီတည်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ယနေ့ ထိလုပ်ကိုင်ဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ (၂၈-၁-၁၉၆၀) ရက်စွဲပါ သတင်းကြေငြာချက် အမှတ် ၄ ပါအတိုင်းဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ယင်းလုပ်ငန်းရှင်များ၏ ကာလ ရှည်ကြာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အမှန်တကယ် ထိခိုက်စေမည် ဖြစ်ပါသဖြင့် ယင်းလုပ်ငန်းရှင် (၂၂)ဦး ကိုယ်စား လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

လျှောက်လဲချက်များ

၂၆။ နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်က စာချုပ်အပိုဒ် ၈ ကို အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုမရှိသေးကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗြိတိသျှသံအမတ်ကြီး၏ အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံသည်၊ လက်မခံသည်ဟူသော အခြေသို့မရောက်သေးကြောင်း၊ သေချာသည့်အချက်မှာ ဤရုံးတော်သို့ လွှဲအပ်မှုမပြီးသေးမီ ဗြိတိသျှကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေညွှန်ကြားချက် စသည်တို့ကို ထုတ်ပြန်မှုမရှိခြင်းဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

၂၇။ မြန်မာပြည်ကုန်သည်ကြီးများအသင်းအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သူ မစ္စတာဆူးရ်မားက ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီ ၂၂ ခုအတွက် တင်သွင်းသည့်လျှောက်ထားချက်ကို ကိုးကားကာ မေလ (၃၁) ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်သည့်သတင်းကြေညာစာတမ်းအရ ခွင့်လွှတ်ထားသည်မှာ ဗြိတိသျှနိုင်ငံမှ သွင်းကုန်များသာဖြစ်၍ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့ကစ၍ ဗြိတိသျှနိုင်ငံပြင်ပမှ ကုန်ပစ္စည်းများကို မိမိတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လုပ်ငန်းများအတွက် မြန်မာပြည်သို့တင်သွင်းခြင်း မပြုလုပ်နိုင်သောကြောင့် ဗြိတိသျှ ကုမ္ပဏီများ နစ်နာနေသဖြင့် ဗြိတိသျှနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားအခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်နေပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ပြဿနာ၏ ပထမပိုင်းကို ဟုတ်ပါသည်ဟုဖြေဆိုစေလိုကြောင်း လျှောက်လဲ တင်ပြသည်။

၂၈။ မြန်မာပိုင်လီမိတက် ကုမ္ပဏီများအသင်းအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သူ လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးခေါ် က နုအက်တလီစာချုပ်ပါသဘောတူညီချက်တည်မြဲနေသဖြင့် စာချုပ်ကြောင့် ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီ များအား သွင်းကုန်လုပ်ငန်းမှ ချက်ခြင်းထုတ်ပယ်ခြင်းမပြုနိုင်ခြင်းသည် လွတ်လပ်သည့်မြန်မာ နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိခိုက်စေကြောင်းလျှောက်လဲသည်။

သုံးသပ်ချက်များ

၂၉။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့၏ အကြံပေးချက်အရ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ - ၁၅၁ နှင့်အညီ ဤရုံးတော်သို့ စဉ်းစားရန် အတိအကျလွှဲအပ်သည့် ပြဿနာမှာ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါသတင်း ကျေညာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါက၊ ထိုဆောင်ရွက်ချက်သည် နုအက်တလီ စာချုပ်နှင့် ဆန့်ကျင်ရာရောက်ပါသလော ဟူသော ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း အစိုးရအပြောင်းအလဲရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ- ၂၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ယခင်အစိုးရက ကျေညာစာတမ်း တစ်ခုထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ နောက်တစ်ဖန် ထုတ်ပြန်သည့် မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ ကျေညာစာတမ်းသည် ပထမထုတ်ပြန်သည့် ကျေညာ စာတမ်းကို မူတည်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသလောဟု ဤရုံးတော်က နိုင်ငံတော် သမ္မတအား ရှင်းလင်းပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ရာ၊ ထိုအတိုင်း မှန်ကန်ကြောင်း အဖြေရရှိခဲ့သည်။

နှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ်အပိုဒ် ၈ တွင် ဖော်ပြထားသည့် အပြန်အလှန်ပေး သဝဏ်လွှာများက ညွှန်းထားသည့်အတိုင်း၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံအစိုးရနှင့်မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရတို့သည်၊ ဇန်နဝါရီလ - ၂၀ - ရက်နေ့ မတိုင်မီကဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ထိုနေ့နှင့် မေလ - ၃၁- ရက်နေ့အတွင်း၌ဖြစ်စေ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ခြင်းရှိပါသလောဟု မေးမြန်းခဲ့ရာတွင်လည်း မရှိကြောင်းအဖြေရရှိခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ - ၂၄ - ရက်နေ့၌ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ကြခြင်းကို သတိရကြပေလိမ့်မည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊

အောက်တိုဘာလ -၁၇ - ရက်နေ့၌ ချုပ်ဆိုသည့် နုအက်တလီနှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ်အရ ဗြိတိသျှ နိုင်ငံအစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံအား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သောနိုင်ငံဟု အသိအမှတ်ပြုခဲ့ သည်။ ထိုအတိုင်း ဗြိတိသျှ ပါလီမန်က အတည်ပြုခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအက်ဥပဒေ အတည်ဖြစ်ရန် ဗြိတိသျှဧကရာဇ်ဘုရင်၏ သဘောတူညီချက်ကို ၁၉၄၇ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀- ရက်နေ့၌ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့၌ မြန်မာပြည်သည် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်လာပြီး ချုပ်ဆိုထားသည့် စာချုပ်အပိုဒ် ၁၅ အရ ၊ ထိုနေ့၌ပင်စာချုပ်ကို ပြည်ထောင်စုပါလီမန်က လက်ခံအတည်ပြုခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ လက်ခံအတည်ပြုကြောင်း စာချုပ်တော် များ လဲလှယ်ခဲ့ကြ၍ ထိုနေ့မှစ၍ နှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ် အတည်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထိုစာချုပ်၌ ပါရှိသည့်အချက်အလက်များတွင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် ပြည်ထောင်ချင်းချင်း ဆက်ဆံရာ၌ လိုက်နာရန် ကျင့်စဉ်များ ပါရှိသည်။ ယခုလွှဲအပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အပိုဒ်များမှာ အောက်တွင် ဖော်ပြသည့် အပိုဒ် ၈ နှင့် အပိုဒ် ၁၄ တို့သာ ဖြစ်သည်။

အပိုဒ် ၈။ “အစိုးရနှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သော ကူးသန်းရောင်းဝယ် ရေးနှင့် ရေကြောင်းခရီးသွားလာရေးစာချုပ်ကို စောနိုင်သမျှစောစွာချုပ်ဆို ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့် ဤစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသော အစိုးရတို့သည် ဤစာချုပ်အတည်ဖြစ်သော နေ့ရက်မှစ၍ ၂ နှစ် မျှသော ကာလအပိုင်း အခြားအတွက်ဖြစ်စေ၊ အထက်ပါ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ရေကြောင်း ခရီးသွားလာရေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုလက်မှတ်ထိုးပြီးသည် တိုင်အောင်ဖြစ်စေ၊ ဤစာချုပ်၌ ပူးတွဲပါရှိသော အပြန်အလှန်ပေးသဝဏ်လွှာများရှိ အမှတ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် သဘောစေတနာထားရှိသည့်အတိုင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု နှင့်ပတ်သက်သည့် ဆက်ဆံမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီကြပြီး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူ တဦးဦးက ဤစာချုပ်အတည်ဖြစ် သော နေ့မှစ၍ ၆ လကုန်ဆုံးပြီး နောက်တနေ့တွင် အဆိုပါသဝဏ်လွှာများ၌ ဖော်မထားသော ဆောင်ရွက်အပ်သည့် အမှုကိစ္စများကို ပြီးဆုံးရပ်စဲစေရန် ၃ လ ကြိုတင်အကြောင်းကြားနိုင်ကြသည်။

အပိုဒ် ၁၄။ “ဤစာချုပ်အရ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်သော်၎င်း၊ ဤစာချုပ်ကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူခြင်းနှင့် သော်၎င်း စပ်လျဉ်း၍ သဘောကွဲလွဲချက် ပေါ်ပေါက်လာ ခဲ့သော်တို့ဖြစ် ထိုသဘောကွဲလွဲချက်ကို စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူများသည် တိုက်ရိုက် စေ့စပ်မှုဖြင့် ဖြေရှင်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သော် ထိုသဘောကွဲလွဲချက်များကို စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူများက အခြားနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် သဘောမတူလျှင် ပြည်ထောင်ချင်းချင်းဆိုင်ရာ တရားခုံတော်သို့ လွှဲအပ်ရမည်။”

၃၀။ ဤနေရာတွင် ဖော်ပြရမည်မှာ ရုံးတော်သို့ လွှဲအပ်မှုတင်သွင်းရာ၌ ဗြိတိသျှနိုင်ငံတော်က ဤရုံးတော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံမည်လောဟုပင် မေးမြန်းခြင်းမရှိခဲ့၍ ဤကဲ့သို့ လွှဲအပ်မှု တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ အပိုဒ် ၁၄ တွင်ညွှန်းထားသော အခြားနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း တမျိုးမဟုတ် ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံအစိုးရသည် ဤလွှဲအပ်မှု၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

အပိုဒ် ၈ နှင့်ပတ်သက်၍ စာချုပ်နှင့်အတူ ပူးတွဲပါရှိသော အပြန်အလှန်ပေး သဝဏ်လွှာများ တွင် ကုန်သွယ်ရေးဝယ်ရေး ဆက်ဆံမှု စာချုပ်တစ်ခုကို အချိန်မနှောင်းစေဘဲ ချုပ်ဆိုရန် ဆန္ဒရှိ ကြသော်လည်း အပြီးအပြတ်ချုပ်ဆိုနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးသည့် အခိုက်အတန့်တွင် တရားနည်းလမ်း ကျနစွာ လုပ်ကိုင်နေကြသော အလုပ်အကိုင်များနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတတ်ပညာဖြင့် အသက် မွေးနေကြသူများ နှင့်သော်လည်းကောင်း စပ်လျဉ်း၍ ဗြိတိသျှနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက် နှစ်နာစေသော အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုများကို မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရက မပြုရန် သဘောတူခဲ့သည်။ သို့သော် ကိစ္စတရပ်ရပ်အတွက် ယင်းကဲ့သို့သော ဆောင်ရွက်မှုမျိုးကို မလွှဲမရှောင်သာ၍ ပြုရတော့ မည်ဟု မြန်မာအစိုးရက ယုံကြည်ခဲ့သော နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကျေနပ်နှစ်သိမ့်လောက်သော ဖြေရှင်းချက် ရယူမှုကို ရှေးရှုကာ ဗြိတိသျှနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပါမည်ဟု သဘောတူခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရ အနေနှင့်လည်း ဗြိတိသျှနိုင်ငံရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလားတူ သဘောတရားများကို စောင့်ထိန်းပါမည် စသဖြင့် သဘောတူညီခဲ့သည်။

ကုန်သွယ်ရေးဝယ်ရေးဆက်ဆံမှုစာချုပ်ချုပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အထမမြောက်ဘဲ နှစ်နှစ် ကုန်ဆုံးသွားသောအခါ နှစ်နိုင်ငံအစိုးရတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသော ဗြိတိသျှ သံအမတ်ကြီး မစ္စတာ ဂျိန်းစ်ဘို့ကာ နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး စဝ်ခွန်ချိုတို့သည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့၌ တဖန်ဤကိစ္စအတွက် သဝဏ်လွှာများ အပြန်အလှန်ပေးကြပြန်သည်။

ထိုသဝဏ်လွှာများအရ နှစ်နိုင်ငံ၏ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆက်ဆံမှုကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် စာချုပ်နှင့် ပူးတွဲပါ သဝဏ်လွှာများတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုပြီး အတည်ဖြစ်သည့်အချိန် တိုင်အောင်ဖြစ်စေ၊ ယခုကဲ့သို့ လိုက်နာနေသည့် အစီအစဉ် များကို တဘက်က (၃) လ နို့တစ်ပေး၍ ရပ်စဲသည့်အချိန်တိုင်အောင်ဖြစ်စေ၊ ဆက်လက်၍ လိုက်နာနေသည့် အစီအစဉ်များအရ ဆက်ဆံသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

အပိုဒ် ၈ တွင် နှစ်နှစ်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်းရှိသော်လည်း ဤကဲ့သို့ စာချုပ်ကို ထပ်မံ၍ တည်မြဲစေခဲ့ရာ၌ အချိန်ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိသောကြောင့် တဘက်ဘက်က သဘောတူညီချက် အစီအစဉ်ကို ပယ်ဖျက်သည်ဟု (၃) လ နို့တစ်ပေးခြင်း မရှိခဲ့သေးသဖြင့် သဘောတူညီချက်သည် တည်မြဲနေသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဤကဲ့သို့ ယူဆခြင်းကို ဤအမှုတွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကြသော ပညာရှိလွှတ်တော်ရှေ့နေကြီးအားလုံးက လက်ခံကြသည်။ မြန်မာပိုင်လီမိတက် ကုမ္ပဏီများအသင်း

အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရှေ့နေကြီးဦးချိုကမူ ဤအချက်ကို လက်ခံသော်လည်း ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် စာချုပ်ကြောင့် ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီများအား သွင်းကုန်လုပ်ငန်းမှ ချက်ချင်းထုတ်ပယ်ခြင်း မပြုနိုင်ခြင်းသည် လွတ်လပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ထိခိုက်ပါသည်ဟု ဝေဖန်သည်။ ဤရုံးတော်အနေနှင့် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်အချင်းချင်း ချုပ်ဆိုကြ သည့် စာချုပ်များသည် နုအက်တလီစာချုပ်ကဲ့သို့ပင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အပေးအယူမှုနှင့်သာ ချုပ်ဆို ရကြောင်း၊ ထို့အပြင် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၁ အရ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားနှင့် ဆက်ဆံရာ၌ ပြည်ထောင်ချင်းချင်း လိုက်နာကျင့်သုံးသော ဥပဒေသဘောတရားများကို ကျင့်စဉ် အဖြစ်ဖြင့် လိုက်နာလက်ခံကြောင်းတို့ကိုသာ ဖော်ပြရန်ပင်ဖြစ်သည်။

၃၁။ ဤရုံးတော်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ရယူရန် လွှဲအပ်သည့်ပြဿနာမှာ အောက်တွင် ဖော်ပြ သည့်အတိုင်း နှစ်ပိုင်းရှိသည်။

(၁) ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းကြေညာစာတမ်းတွင် ပါရှိသည့် အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါက ဗြိတိသျှအကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်နစ်နာပေမည်လော။

(၂) ။ ထိခိုက်နစ်နာခဲ့သော် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် နှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ်၏ အပိုဒ် ၈ နှင့် ဆန့်ကျင်မည်လော။

ပထမအပိုဒ်နှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရက အကောင်အထည်မဖော်သေးဟု ဆိုစေ ကာမူ သတင်းကြေညာစာတမ်းတွင်၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံမှ တင်သွင်းသော ကုန်ပစ္စည်းများကိုသာ ခွင့်လွှတ်ထားသည်ဖြစ်၍၊ ယခုအချိန်၌ပင်၊ ဗြိတိသျှကုန်သည်များသည်၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံ ပြင်ပက ကုန်များကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့် မသွင်းနိုင်တော့၍၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံတော်၏ အခွင့်အရေးများ ထိခိုက်နစ်နာစေလျက်ရှိပါပြီဟု မိမိလျှောက်လဲထားပြီးဖြစ်လေရာ၊ ပြဿနာ၏ ပထမပိုင်းကို ဟုတ်ပါသည်ဟု ဤရုံးတော်က ဖြေဆိုစေလိုကြောင်းဖြင့်၊ မစ္စတာဆူးရ်မားက လျှောက်ထားသည်။ ဤရုံးတော်က ထိုကဲ့သို့သော အဖြေကို မပေးနိုင်ခြင်းမှာ အချက်နှစ်ချက် ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ပထမ အချက်မှာ - နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်ကြီးက စာချုပ်အရ လိုက်နာနေသည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို နှောက်အယှက်ဖြစ်စေရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်မရှိသေးဟု၊ လျှောက်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ် သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ - ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ - ၁၅၁ တွင် ပါရှိသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ လွှဲအပ်မှုများတွင် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ ဤရုံးတော်က၊ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အစိုးရ၏ ပြုမူချက်ကြောင့်၊ ဗြိတိသျှနိုင်ငံ ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်သည် မထိခိုက်သည်ဟူသော ပြဿနာသည် အကြောင်းချင်းရာနှင့် ဆိုင်သော ပြဿနာဖြစ်သည်ကို လိုက်ပါဆောင်ရွက်သူ ပညာရှိရှေ့နေကြီးများကလည်း ဝန်ခံကြ သည်။

ဒုတိယအပိုင်းမှာလည်း ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာအစစ်မဟုတ် ဥပဒေနှင့် အကြောင်းချင်းရာရောစပ်နေသည့် ပြဿနာသာဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်

၃၂။ သို့ဖြစ်၍ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ အတွင်း၌ ဝေဖန်နိုင်သည့် ပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ ဤရုံးတော်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

အပြန်အလှန်ပေးကြသော ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ သဝဏ်လွှာများနှင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ သဝဏ်လွှာများဖြင့်၊ ဖြည့်စွက်ထားသည့် နှစ်ပြည်ထောင်စာချုပ် အပိုဒ် ၈ တွင် ပါသည့် သဘောတူညီချက်ကို တဘက်ဘက်က (၃) လ နှိတ်ပေးပေး၍၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိခဲ့သေးချေ။ ထိုသဘောတူညီချက် တည်မြဲနေသမျှကာလပတ်လုံး မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရက ဗြိတိသျှနိုင်ငံတော်၏ လက်ရှိခံစားနေသည့် အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက် နှစ်နာစေမည့် အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ပြုလိုလျှင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကျေနပ်နှစ်သိမ့်လောက်အောင် ဖြေရှင်းချက်ရရှိမှုကို ရှေ့ရှုကာ၊ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် ကြိုတင်၍ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ဆွေးနွေးရမည် ဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပြီးနောက်ပိုင်းအခြေအနေ

၃၃။ ၂-၉-၁၉၆၀ ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာအစိုးရ (ပ-ထ-စ အစိုးရ)က ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အထောက်အထား မတွေ့ရှိရပါ။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် ၁၉၆၂ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့မှစ၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီက နိုင်ငံတော်အာဏာရယူခဲ့ပြီး ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှစ၍ နိုင်ငံခြားသားပိုင်နှင့် တိုင်းရင်းသားပိုင် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင်အဖြစ် သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်

၃၄။ ယခုလွှဲအပ်မှုကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ်က နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ မေတ္တာရပ်ခံစာ ပေးပို့ပြီး မေးခွန်း (၂) ခုကို မေးမြန်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းမှာအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် လိုအပ်ချက်တောင်းခံသည့် သဘောဖြစ်၍ လက်ရှိ ခုံရုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉ (က) နှင့် နည်းဥပဒေ ၉(က) တို့အရ တင်သွင်းလွှာ စိစစ်ရေးအဖွဲ့က တင်သွင်းသူအား လိုအပ်ချက်များ တင်ပြရန် ပုံစံ (၃) ဖြင့်တောင်းခံသည့် သဘောဖြစ်သည်။

၃၅။ လွှဲအပ်လွှာကို ကြားနာရန်အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရာတွင် ကုန်သည်အသင်းများသို့ သာမက နိုင်ငံခြားရေးဌာနမှတစ်ဆင့် ဗြိတိသျှသံရုံးကိုပါ အသိပေးခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။ ယင်းမှာ ဆုံးဖြတ်

ရန်ပြဿနာသည် ဗြိတိသျှကုန်သည်များ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့်ပါ သက်ဆိုင်နေ၍ အကျိုး သက်ဆိုင်သူအဖြစ် အကြောင်းကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရကိုယ်စားအမှုတွင် လာရောက် ခဲ့ခြင်းမရှိသော်လည်း မြန်မာကုန်သည်ကြီးများအသင်းက ဗြိတိသျှကုန်သည်များ၏ အကျိုးအတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်စား လျှောက်ထားလွှာကို တင်ပြခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။

၃၆။ ယခင်လွှဲအပ်လွှာများတွင် နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်က နိုင်ငံတော်သမ္မတကိုယ်စား လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ယခုအမှုတွင် ရုံးတော်သဟာယ (Amicus - Curiae) အဖြစ် ကိုယ်စား လှယ်စာ တင်ခဲ့ကြောင်း (၁-၈-၁၉၆၀) နေ့စွဲပါ အမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းအရ သိရှိရသည်။ သို့ရာတွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်အား နိုင်ငံတော်သမ္မတကိုယ်စား အဖြစ်သာ အသိအမှတ်ပြုကြောင်းကို နောက်ပိုင်းအမှုတွဲနေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ၌ နိုင်ငံတော်သမ္မတကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ကြောင်းသာ မှတ်တမ်းတင်ထားချက်အရ သိရှိရသည်။

၃၇။ လျှောက်လဲချက်ကြားနာရန်ချိန်းဆိုသည့် ရုံးချိန်းရက်တွင် နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်က မြန်မာ ကုန်သည်ကြီးများအသင်းက တင်သွင်းသည့် လျှောက်ထားလွှာကို လေ့လာလို၍ ရက်ချိန်း တောင်းခံ ခဲ့ခြင်းအပေါ် အမှုကို ပိုမိုတရားမျှတစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် ရုံးတော်မှ ရက်ချိန်းခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၃၈။ ထို့ပြင်လျှောက်လဲချက်ကြားနာဆဲအဆင့်၌ မြန်မာပိုင်ကုမ္ပဏီများအသင်းက လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုရန် တင်ပြခြင်းကို ရုံးတော်မှ ခွင့်ပြုခဲ့ပြီး ယင်းအသင်းကိုယ်စား လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးချို၏ လျှောက်လဲချက်ကို ကြားနာခဲ့ကြောင်းလည်း တွေ့ရသည်။

၃၉။ လွှဲအပ်မှုကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ပထမကောက်ချက်မှာ အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ဆိုင်သော ပြဿနာ ဖြစ်ပြီး ဒုတိယကောက်ချက်မှာလည်း ဥပဒေနှင့် အကြောင်းခြင်းရာ ရောစပ်နေသည့် ပြဿနာဖြစ်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ ထင်မြင်ယူဆချက်သာပေးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၄၀။ အကြောင်းခြင်းရာ (Fact) ကို သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားသည် -

- (၁) အာရုံငါးပါးဖြင့် ခံစားနိုင်သော အရာဝတ္ထု၊ ၎င်း အရာဝတ္ထုများ၏ အခြေအနေများနှင့် ၎င်း အရာဝတ္ထုများ၏ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်ခြင်းများ၊
- (၂) လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ သိရှိနိုင်သော စိတ်အခြေအနေ။

၄၁။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၁၄၊ နည်းဥပဒေ ၁ (၄) အရ အကြောင်းခြင်းရာငြင်းချက် (ကောက်ချက်) နှင့် ဥပဒေငြင်းချက် ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိသည်။

၄၂။ မည်သည့် အမှုတွင်မဆို အကြောင်းခြင်းရာပြဿနာ (Question of Fact) သို့မဟုတ် ဥပဒေပြဿနာ (Question of Law) ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လေ့ရှိသည်။ အကြောင်းခြင်းရာပြဿနာမှာ သက်သေခံချက် အထောက်အထားများနှင့်သက်ဆိုင်၍ ဥပဒေမှာ တရားရုံးများကအလိုအလျောက် အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သော တည်ဆဲဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

၄၃။ နိုင်ငံတော်သမ္မတက လွှဲအပ်မှုတွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် ဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာကိုသာ ထင်မြင်ယူဆချက် ပေးပိုင်ခွင့်ရှိ၍ ကောက်ချက်များကို မဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

၄၄။ ထို့အပြင် အမှုကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က စီရင်ထုံး ပြုထားခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၄၅။ အမှုကို စစ်ဆေးရာတွင် ယခင်လွှဲအပ်လွှာများ၌ တရားဝန်ကြီးချုပ် အပါအဝင် တရားသူကြီး (၃) ဦးဖြင့်စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ယခုလွှဲအပ်လွှာတွင် တရားဝန်ကြီးချုပ် အပါအဝင် တရားသူကြီး (၄) ဦးဖြင့် စုံညီရုံးထိုင် အမှုဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

၄၆။ သို့ဖြစ်၍ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ လွှဲအပ်မှုများ တွင် ကျင့်ထုံးကို မူသတ်မှတ်ထားရှိခြင်းမရှိဘဲ အမှု၏ အခြေအနေကိုလိုက်၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

နိဂုံး

၄၇။ ယခုလွှဲအပ်မှုသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လွှဲအပ်သည့်အမှုဖြစ်သော်လည်း အဓိက ဆုံးဖြတ်ရသည့် ပြဿနာမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဿနာစစ်စစ် မဟုတ်ဘဲ ဗြိတိသျှနိုင်ငံနှင့် သဘောတူချုပ်ဆိုခဲ့သည့် နုအက်တလီစာချုပ်အပေါ်အခြေခံ၍ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြဿနာဖြစ်သည်။

၄၈။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဗြိတိသျှနှင့် မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံ သဘောတူညီချက်ကို ဖောက်ဖျက်ရာ မရောက်ဘဲ မိမိနိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းကို ညွှန်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အကြံပြုချက်မှာလည်း အပြန်အလှန် ပေးစာ များဖြင့် နှစ်နိုင်ငံ သဘောတူထားသည့် အချက်ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံက ဗြိတိသျှနိုင်ငံ၏ အကျိုး စီးပွားကို ထိခိုက်နစ်နာစေမည့် ဆောင်ရွက်မှုမျိုးကို မလွှဲမရှောင်သာ ပြုရတော့မည်ဆိုပါက နှစ်ဦး နှစ်ဘက် ကျေနပ်နှစ်သိမ့်လောက်သော ဖြေရှင်းချက်ရယူမှုကို ရှေးရှုကာ ဗြိတိသျှနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မည်ဆိုသည့်အချက်ကို ထောက်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၄၉။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤလွှဲအပ်မှုတွင် အမှုဆုံးဖြတ်ရာတွင် ခိုင်မာသည့်အချက်အလက်များ ရရှိစေရန် နှင့် ပိုမိုရှင်းလင်းသေချာစေရန် မေးခွန်းများမေးမြန်းခဲ့ခြင်း၊ အမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများအား

မျှတသည့် အခွင့်အရေးပေးခဲ့ခြင်း၊ အမှုစစ်ဆေးဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို သိရှိမှတ်သားရခြင်း၊ နှစ်နိုင်ငံ ပဋိပက္ခ မဖြစ်စေဘဲ မိမိနိုင်ငံက လျှောက်လှမ်းလိုသည့် လမ်းကြောင်းကို လျှောက်လှမ်း နိုင်ရေးအတွက် နည်းပေးလမ်းပြပြုခဲ့ခြင်းနှင့် အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်သည့် တရားသူကြီးများ၏ အတု ယူဖွယ် သုံးသပ်ဖြေရှင်းချက်များ စသည်တို့ကို တွေ့ရှိရပါကြောင်း လေ့လာတင်ပြအပ်ပါသည်။

အားကိုးအားထားပြုစာရွက်စာတမ်းများစာရင်း

- ၁။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ (၁၉၄၈-၁၉၆၄) ၊ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ
- ၂။ မြန်မာ့ရက်စဉ်သမိုင်း (၁၉၅၈-၁၉၆၂) ၊ ဒုတိယတွဲ၊ အပိုင်း (၃) ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာသမိုင်းအဖွဲ့၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
- ၃။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးရာဂျာနယ်၊ အမှတ် (၃) ၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဆိုင်ရာခုံရုံး၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ